

інфекційних та паразитарних хвороб в економічних втратах складає лише 9%.

Чому ж українці хворіють та бідують? Наведені дані у таблиці показують розповсюдженість основних факторів ризику неінфекційних захворювань.

Таблиця

Розповсюдженість факторів ризику розвитку неінфекційних захворювань

Фактор ризику	Чоловіки	Жінки	Середнє значення
Споживання тютюну (2011)	49%	14%	30%
Споживання алкоголю на душу населення, в літрах чистого спирту (2010)	22%	7,2%	13,9%
Підвищений кров'яний тиск (2008)	47,7%	43,1%	45,1%
Ожиріння (2008)	15,9%	25,7%	21,3%

Світовий банк рекомендує наступні шляхи вирішення проблеми [Банк даних сайту Державної служби статистики України: http://database.ukrcensus.gov.ua/MULT/Dialog/statfile_c.asp]:

Перша складова – основні економічно-ефективні заходи, спрямовані на поведінкові фактори ризику: боротьба з тютюнопалінням, алкоголізмом, вплив на дорожню безпеку, зміна харчування, сприяння фізичній активності.

Друга складова – переорієнтація системи охорони здоров'я на визначення груп ризику, своєчасне виявлення хронічних захворювань та станів і контроль їх розвитку.

Впровадження ефективних заходів профілактики та лікування дозволяє уникнути близько половини усіх смертей людей у віці до 75 років в Україні. Хоча вікові групи 40–54 роки – для чоловіків, 50–59 роки – для жінок, мають найбільший резерв підвищення тривалості життя, доцільніше спрямувати більше уваги та заходів впливу на вікову групу 30–44 роки, яка має специфічну структуру смертності, що дозволить досягнути результат більш швидко.

Висновки: опубліковані демографічними даними щодо модернізації причин смертності дозволили виробити вчасну адекватну відповідь систем охорони здоров'я в розвинених країнах світу. Натомість радянська система охорони здоров'я Семашка при усіх її позитивних сторонах в частині боротьби з інфекційними хворобами виявилась не готовою до нових викликів. Більша частина смертей як і в усьому світі, так і в Україні спричинені неінфекційними захворюваннями, що в свою чергу пов'язано із впливом поведінкових факторів ризику. Економічні втрати від передчасної смертності складають 6,7% ВВП, при цьому частка інфекційних та паразитарних хвороб дорівнює близько 9% від загальної суми втрат (1,105 млрд \$). Вплив на поведінкові фактори ризику є найбільш економічно ефективним заходом інтервенції.

Враховуючи підтримку та впровадження урядом в конкретні політичні рішення компонентів громадського здоров'я маємо реальну можливість стати учасниками другої епідеміологічної революції, проте для цього докласти зусиль необхідно кожному.

А.Р. Іваць, О.П. Романів

Збереження психічного здоров'я дітей шкільного віку

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

На думку Нормана Сарторіуса, психічне здоров'я це, по-перше, – відсутність явних психічних порушень; по-друге – певний резерв сил людини, завдяки яким вона може подолати неочікувані стреси; по-третє – стан рівноваги між людиною та навколишнім середовищем, гармонії між нею та суспільством. Якщо вести мову про психічне здоров'я дитини шкільного віку, то слід зауважити, що його неможливо розглядати поза контекстом навчального закладу.

Метою даної публікації є окреслити основні проблеми збереження психічного здоров'я учнів у процесі шкільного навчання та запропонувати шляхи профілактики психічних та поведінкових розладів у дітей, що відвідують організовані навчально-виховні колективи.

Матеріали: публікації ВООЗ, присвячені питанням психічного здоров'я, профілактики психічних захворювань та розладів поведінки.

Висновки: за останні роки в усьому світі відмічається значне зростання захворюваності на психічні розлади та розлади поведінки серед дітей шкільного віку. В зв'язку з цим, доцільно впроваджувати в навчальних закладах заходи, які будуть спрямовані на профілактику та раннє виявлення цих патологій. Це дозволить підвищити ефективність навчального процесу, забезпечить гармонійний розвиток особистості та допоможе уникнути розвитку важких психічних захворювань в майбутньому. Станом на сьогоднішній день, в Україні нема достатньої кількості спеціалістів необхідного рівня, які б могли здійснювати якісну

діагностику психічних захворювань у дітей. Також, умови в школах не завжди дозволяють проводити профілактичні заходи, що спрямовані на усунення факторів ризику що до розвитку психічних патологій та поведінкових розладів. Значною проблемою є

впровадження інклюзивної освіти в освітніх закладах, оскільки в Україні не ведеться на належному рівні підготовка олігофренопедагогів, тьюторів та інших спеціалістів для роботи з дітьми з особливими ментальними потребами.

С.Р. Іващенко

Роль соціальних мереж (Facebook) у комунікаційному процесі сфери громадського здоров'я

ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України», м. Київ, Україна

Світовий досвід свідчить, що розвиток сфери громадського здоров'я будь-якої країни, що опирається на засади демократії, тісно пов'язаний з якісним діалогом державних органів влади, громадських організацій та безпосередньо громадян. Саме безпосередня участь громадян в спільних проєктах влади та громадськості дозволяє підвищити ефективність розповсюдження важливої інформації серед населення, а також створити культурні традиції громадського здоров'я як серед населення в цілому, так й для кожного окремого громадянина.

Зміни в громадській комунікації відбуваються дуже повільно. Це пов'язано з тим, що найбільш масова комунікація завжди найбільш піддається інерції звичок. Водночас ми переживаємо час, коли комунікація змінюється принципово. Сьогодні є можливість спостерігати як окремі канали комунікації, такі як радіо, телебачення та друковані ЗМІ втрачають свою важливість та актуальність. Адже все більше людей знаходить потрібну інформацію в Інтернеті та соціальних мережах.

Після того, як у 1995 р. були дописані останні знаки коду першої соціальної мережі www.classmates.com – світ розпочав новий виток свого комунікаційного розвитку. В кінці двохтисячних людство зрозуміло розміри тих перетворень, що каталізуються соціальними мережами. Експерти навіть ввели термін «медіа революція соціальних мереж», що описує ті зміни, які принесли мережі в життя людини, організацій, бізнесу, країн і світу загалом.

Мета. Визначити роль ресурсу соціальних мереж в комунікаційному процесі сфери громадського здоров'я.

Матеріали та методи. У роботі були використані статистичні відомості про активності користувачів на сторінках мережі Facebook.

Результати. Сьогодні жодна організація не може дозволити собі не використовувати комунікаційний ресурс мережі Facebook, де зосереджені всі інструменти комунікації та є найбільш популярною комунікаційною платформою серед населення по всьому світу.

В нашій країні соціальна мережа Facebook, без сумніву, найвпливовіша в українському інтернеті. Саме там сконцентрована велика кількість лідерів думок, які мають великий громадський вплив. Збільшення кількості користувачів у геометричній прогресії, велетенський

вплив на суспільство, бізнес та політику – саме такі чинники характеризують сучасну соціальну мережу.

Зараз мережею Facebook користуються близько 2 мільярда користувачів по всьому світу, більше половини з яких відвідують свою сторінку щодня. Близько 6 млн українців зареєстровано в мережі та є її активними користувачами. Сайт Facebook.com займає у світі 3 місце за відвідуваністю.

Українська аудиторія Facebook є доволі різношерстою, але наділена деякими спільними рисами:

- більше 75% відсотків користувачів отримують прибуток вище середнього по країні;

- більшість із них є жителями великих міст-мільйонників та обласних центрів;

- користувачі цієї мережі є досить активними. В середньому, кожного місяця вони роблять більше 30 постів та ще більше роблять лайків – в середньому 74;

- саме через Фейсбук українські користувачі переходять на новинні портали та сайти організацій.

В Україні динаміка та якість аудиторії доволі активна та комунікабельна, сконцентрована переважно у великих містах і має значний соціальний вплив. Тут легко «розкручувати» свої проєкти, що мають соціальне значення.

В сфері громадського здоров'я мережа Facebook набуває особливого значення. Адже, близько 80% людей схильні більше довіряти відгукам своїх «онлайнних» друзів, ніж відгуками «оффлайнних». За даними Facebook, понад 60% української аудиторії заявило, що найбільший інтерес в соцмережах викликає розважальний контент, побутова та мобільна техніка, а також теми здоров'я і продуктів харчування. Найменший – алкоголь і предмети розкоші.

В таких умовах, якісні матеріали про профілактику захворювань, зменшення впливу факторів-ризиків, інформацію про групи-ризиків, рекомендації міжнародних та національних лідерів мають не лише позитивне сприйняття, але й неймовірний попит. Окрім того, український Facebook має безпосередній запит на достовірну та важливу інформацію в сфері охорони здоров'я.

Державна установа «Центр громадського здоров'я МОЗ України» (Центр) приділяє особливу увагу діалогу з громадськістю, зокрема, Центр активно веде свою роботу